

економіки України порівняно зі світовими показниками, залишається на незадовільному рівні. Так, рівень інформатизації українського суспільства порівняно з розвинутими країнами Заходу становить лише 2-2,5%. Це призводить до значної технологічної відсталості, зниження конкурентоспроможності України.

З метою стимулювання розвитку четвертинного сектору на рівні всієї України та пришвидшення процесів впровадження інформаційних систем на регіональному та місцевому рівнях має здійснюватись цілеспрямована стратегія розвитку інформатизації України, як однієї з найбільш перспективних держав з необхідним ресурсним потенціалом. Це створить реальну можливість для України досягти відповідності сучасним вимогам і можливостям інформаційного суспільства, піднятися до рівня інформатизації країн Європи.

Література

1. Корнус А.О. Трансформація третинного і четвертинного секторів економіки регіонів України // Системи прийняття рішень в економіці, техніці та організаційних сферах: від теорії до практики: монографія / за заг. ред. Г.О. Дорошенко, М.С. Пашкевич. – Дніпропетровськ: Нац. гірн. ун-т, 2014. – С. 236-244.
2. Регіони України 2012 : Стат. збірник / За ред. О.Г. Осауленка. – К. : Державна служба статистики України, 2012. – Ч.1. – 310 с., Ч.2. – 801 с.
3. Смаль В. В. Суспільно-географічні основи дослідження постіндустріальної трансформації господарства країн Європейського Союзу : автореф. дис. ... д-ра геогр. наук : 11.00.02. – К., 2011. – 40 с.
4. Трейвиш А.И. Мировые города в постиндустриальной экономике: термины, теоретические конструкции и реальность / А.И. Трейвиш, А.В. Курасов // Мир России. – 2009. – № 1. – С. 34-46.

Summary

A.O. Kornus, K.V. Voytenko **Geographical Features of Development of Quaternary Economy Sector of the Ukraine's Regions.**

In the article the results of research of quaternary sector of the economy in the regions of Ukraine in terms of computerization and the creation and use of new technologies are given. It is shown his place and role in the economy of Ukraine and comparison of the information sector with the other economies of the world is showed.

УДК 911.3(477.52)

О.О. Приходько, О.Г. Корнус

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ГАЛУЗЕВА СТРУКТУРА ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В статті висвітлюються основні особливості розвитку харчової промисловості Сумської області. Проаналізовано сучасну галузеву структуру, виділено основні центри та інші елементи територіальної організації мережі харчової промисловості. Розглянуто динаміку виробництва продукції галузі за її видам. Охарактеризовано зовнішньоекономічні зв'язки харчового комплексу Сумської області. Виокремлено основні проблеми галузі та виділено пріоритетні напрями її розвитку.

Постановка проблеми. Харчова промисловість займає особливе місце у структурі промисловості Сумської області, адже за показником реалізованої промислової продукції – 4123,1 млн. грн. або 19,8% галузь посідає друге місце

після машинобудування. Останніми роками відбулися суттєві зміни у структурі харчової промисловості. Велика кількість промислових підприємств галузі з ряду причин зникли з економічної карти Сумської області, тому вивчення особливостей розвитку та територіальної організації харчової промисловості Сумської області є актуальним.

Дослідженням промисловості Сумської області, у тому числі і харчової займалися Г.Г. Леонт'єва, С.І. Сюткін, О.Г. Мітал, П.О. Масляк та ін.

Метою статті є розкриття особливостей розвитку харчової промисловості Сумської області, дослідження територіальної організації та галузевої структури галузі.

Виклад основного матеріалу. Харчова промисловість є однією із стратегічних галузей промислового комплексу Сумської області. Станом на 2013 р. в регіоні налічується 81 велике або середнє підприємство, яке здійснює виробничу діяльність у галузі харчової промисловості [1].

Обсяги реалізованої промислової продукції за видами діяльності в харчовій промисловості розподіляються у регіоні неоднорідно (рис. 1). Станом на 2012 р. найбільше вироблялося молочних продуктів та хлібобулочних виробів, на частку яких припадало майже $\frac{3}{4}$ продукції харчової промисловості.

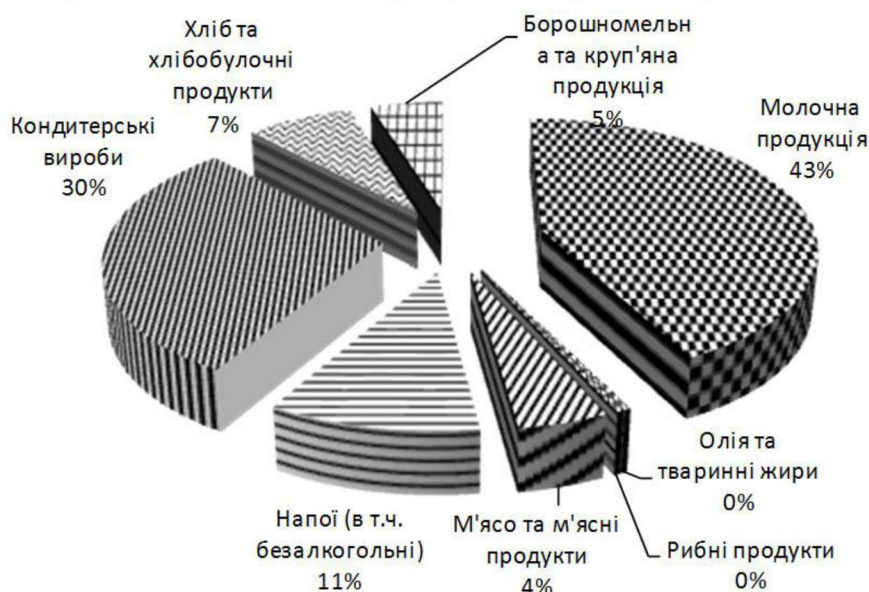

Рис. 1. Питова вага галузей у загальних обсягах реалізації промислової продукції харчової промисловості (2012 р.) (створено за даними [4])

Крім названих, галузями харчової промисловості, що представлені на території області є: борошномельно-круп'яна, м'ясна, спиртово-горілчана, пивоварна, виробництво мінеральних вод та безалкогольних напоїв. У регіоні майже зникли олійно-жирова та рибоконсервна галузі спеціалізації та повністю зникли цукрова та плодоовочеконсервна галузі.

Досліджуючи динаміку виробництва харчової промисловості, можна стверджувати, що за період з 2005 по 2008 рр. обсяги та темпи зростання продукції залишалися стабільними, адже потреби населення Сумської області у продуктах харчування особливо не змінювалися. Світова економічна криза 2009 р. позначилася і на цій галузі, знизивши показник обсягу виробництва продукції у ній до 86,1% від рівня 2008 р. За 2010-2013 рр. показник обсягів виробництва харчової продукції дещо стабілізувалися, досягши своїх найбільших значень у 2013 р. (112,0%). Підвищення обсягів харчової промисловості пов'язане з перепрофілізацією деяких підприємств та виходом сумської харчової продукції на нові міжнародні ринки збуту (рис. 2).

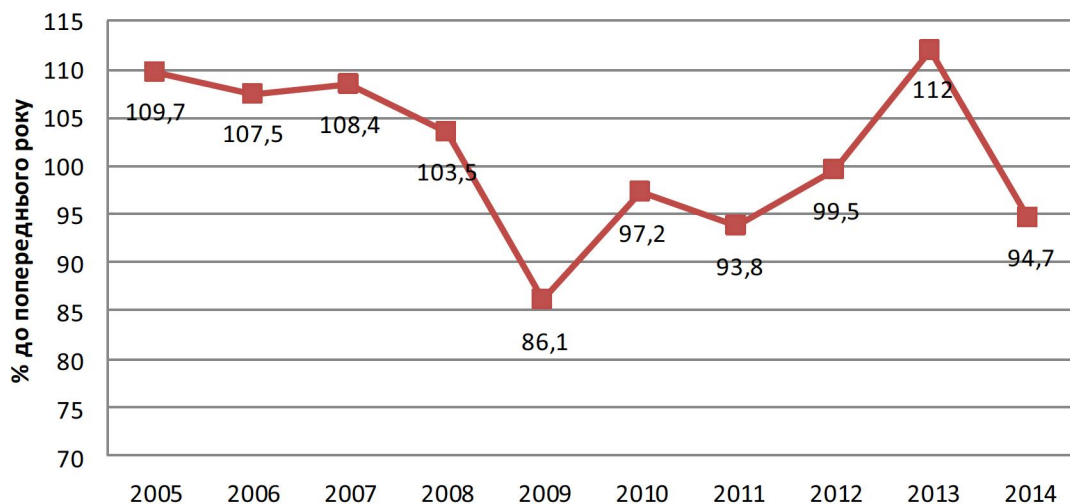

Рис. 2. Динаміка виробництва продукції харчової промисловості (створено за даними [4])

Тим не менше, індекс виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів за 2014 р. склав 94,7%, що пов'язано з загальною кризовою ситуацією в країні, зниженням обсягів виробництва та втрачанням важливих зовнішньоекономічних партнерів.

Територіальна організація харчової промисловості є достатньо насиченою різноманітними елементами, до яких належать Сумський промисловий вузол, а також промислові центри (Охтирка, Конотоп, Лебедин, Ромни, Шостка, Тростянець) та пункти. Підприємства харчової промисловості в основному орієнтуються на сировинний та споживчий фактори, тому розташовані практично у кожному місті чи селищах міського типу, а також у великих селах (рис. 3).

Основні проблеми у розвитку галузі формуються у фінансовому секторі. Велика частина підприємств працює збитково, значними є показники заборгованості підприємств, що призводить до їх закриття та зниження обсягів виробництва продукції.

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ:

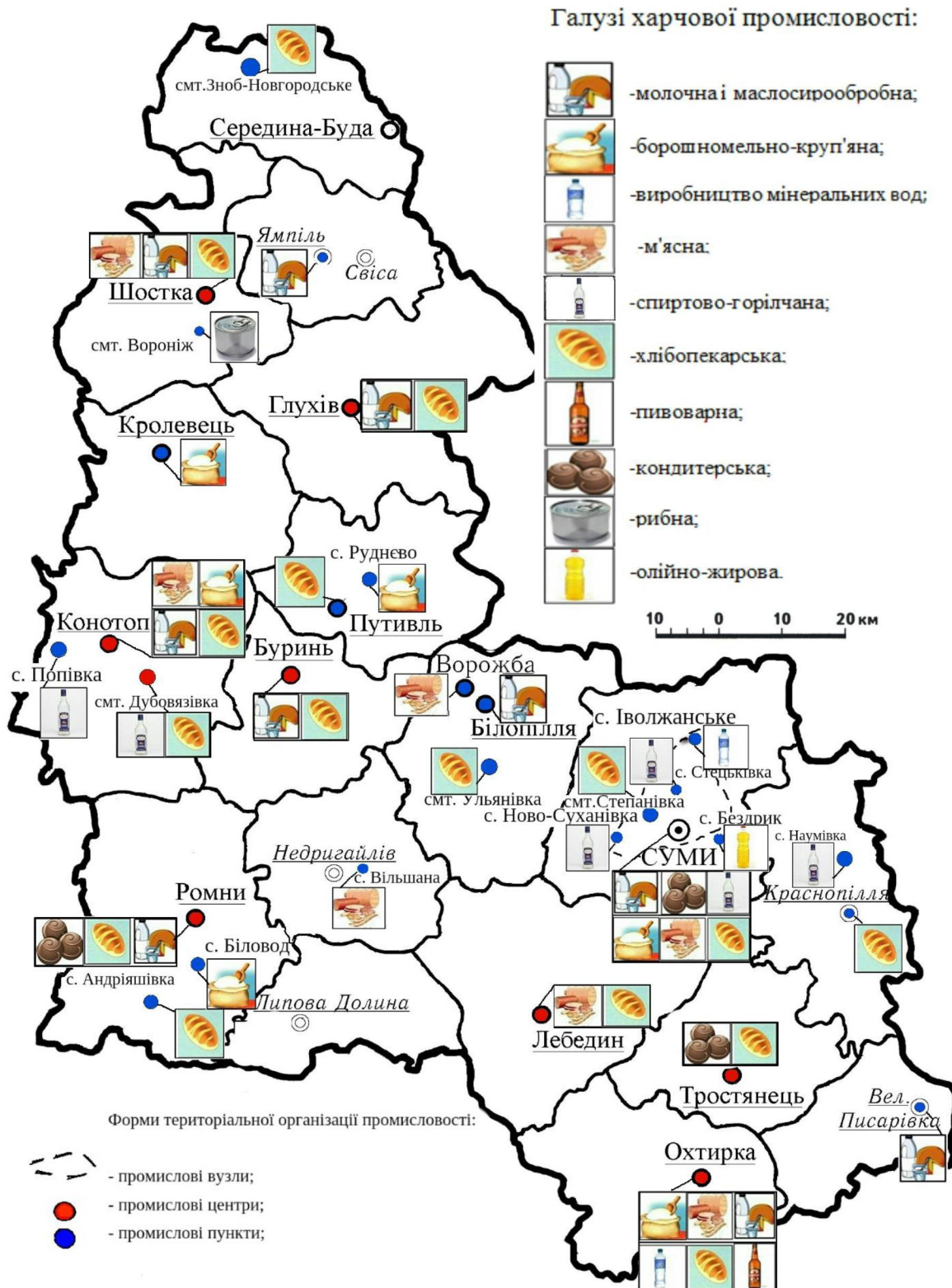

Рис. 3. Територіальна організація харчової промисловості Сумської області (створено за даними [1; 2])

Найбільш відомими підприємствами регіону на внутрішньому та зовнішньому ринках є: Філія «Сумський молочний завод» ДП «Аромат», ТОВ «Горо-

бина», ПАТ «Охтирський пивоварний завод», Тростянецька шоколадна фабрика ПАТ «Крафт Фудз Україна», ПАТ «Бель Шостка Україна» та ін.

Підприємствами харчової промисловості, які зникли з економічної карти Сумській області, є всі підприємства цукрової промисловості (Червонозоряний рафінадний завод (м. Суми), цукрорафінадний завод у м. Дружба Ямпільського району, АТ «Воронізький цукрозавод» та ін.), ВАТ «Сумський завод продтоварів», що спеціалізувався на виробництві молочної продукції, ВАТ «Лебединський маслозавод», ВАТ «Василівський сирзавод», ВАТ «Тростянецький маслозавод», «Сумський плодоовочевий консервно-сушильний завод», ВАТ «Сумський пивобезалкогольний завод», ВАТ «Сумський м'ясокомбінат», ВАТ «Роменський пивоварний завод», Тростянецький завод мінеральних вод та ін. [3].

Висновки. Харчова промисловість є однією з важливих галузей в Сумській області, адже її продукція користується широким та стабільним попитом на регіональному, внутрішньо-та зовнішньодержавних ринках. Важливим фактором подальшого розвитку харчової промисловості є її структурна перебудова та інноваційний розвиток підприємств, що спрямовані на трансформацію структури промислового виробництва та перетворення харчової промисловості у цілісний промисловий комплекс з ефективним використанням наукового потенціалу та місцевої сировини. Також для розвитку галузі можна запропонувати прискорення формування ресурсозберігаючого виробництва високоякісної продукції, що підвищить конкурентоспроможність продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках.

Література

1. Департамент агропромислового розвитку (Перелік підприємств переробної та харчової галузі) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apk.sm.gov.ua/index.php/uk/2013-04-18-21-51-18/29-napryamki-diyalnosti/kharchova-ta-pererobna-promislovist/62-perelik-pidприємств-pererobnoji-ta-kharchovoji-galuzi>. 2. Корнус А. О. Географія Сумської області: природа, населення, господарство / [Корнус А. О., Удовиченко І. В., Леонтьєва Г. Г., Удовиченко В. В., Корнус О. Г.]. – Суми: ФОП Наталуха А. С., 2010. – 184 с. 3. Леонтьєва Г. Г. Сумський промисловий вузол / Леонтьєва Г. Г. – Суми : Слобожанщина, 1996. – 64 с. 4. Статистичний щорічник Сумської області за 2013 рік. – Суми : Головне управління статистики у Сумській області, 2014. – 681 с.

Summary

O.O. Prykhodko, O.G. Kornus. **Territorial Organization and Branch Structure of Food in Sumy Region.**

The article highlights the main features of the food industry in Sumy region. The modern industrial structure highlights the main centers and other elements of the territorial network of the food industry, the dynamics of production industry for its species, and the characteristics of foreign economic relations of food complex in Sumy region. The author determined basic problems of the sector and identified priority areas of development.